EUROPOS KOMISIJA

Briuselis, 2012 05 30
COM(2012) 303 final

Rekomendacija

TARYBOS REKOMENDACIJA

dėl Čekijos 2012 m. nacionalinės reformų programos

su Tarybos nuomone dėl 2012–2015 m. Čekijos konvergencijos programos

{SWD(2012) 303 final}

Rekomendacija

TARYBOS REKOMENDACIJA

dėl Čekijos 2012 m. nacionalinės reformų programos

su Tarybos nuomone dėl 2012–2015 m. Čekijos konvergencijos programos

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 121 straipsnio 2 dalį ir 148 straipsnio 4 dalį,

atsižvelgdama į 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1466/97 dėl biudžeto būklės priežiūros stiprinimo ir ekonominės politikos priežiūros bei koordinavimo[1], ypač į jo 5 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją[2],

atsižvelgdama į Europos Parlamento rezoliucijas[3],

atsižvelgdama į Europos Vadovų Tarybos išvadas,

atsižvelgdama į Užimtumo komiteto nuomonę,

pasikonsultavusi su Ekonomikos ir finansų komitetu,

kadangi:

(1) 2010 m. kovo 26 d. Europos Vadovų Taryba pritarė Europos Komisijos pasiūlymui įgyvendinti naują darbo vietų kūrimo ir augimo strategiją „Europa 2020“, grindžiamą geresniu ekonomikos politikos koordinavimu, ir daugiausia dėmesio skirti toms svarbioms sritims, kuriose reikia imtis veiksmų, kad būtų stiprinamas Europos tvaraus augimo ir konkurencingumo potencialas;

(2) 2010 m. liepos 13 d. Taryba priėmė rekomendaciją dėl valstybių narių ir Sąjungos bendrųjų ekonominės politikos gairių (2010–2014 m.), o 2010 m. spalio 21 d. – sprendimą dėl valstybių narių užimtumo politikos gairių[4], kurios kartu sudaro integruotas gaires. Į šias integruotas gaires valstybių narių paprašyta atsižvelgti formuojant nacionalinę ekonomikos ir užimtumo politiką;

---

1 OL L 209, 1997 8 2, p. 1.
2 COM(2012) 303 *final*.
3 P7_TA(2012) 0048 ir P7_TA(2012) 0047.
4 2012 m. balandžio 26 d. Tarybos sprendimas 2012/238/ES.

(3) 2011 m. liepos 12 d. Taryba priėmė rekomendaciją dėl Čekijos 2011 m. nacionalinės reformų programos ir pateikė savo nuomonę dėl Čekijos 2011–2014 m. konvergencijos programos;

(4) 2011 m. lapkričio 23 d. Komisija patvirtino antrąją metinę augimo apžvalgą, kuria pradedamas antras *ex ante* ir integruoto politikos koordinavimo Europos semestras, numatytas strategijoje „Europa 2020“. 2012 m. vasario 14 d. Komisija pagal Reglamentą (ES) Nr. 1176/2011 priėmė Įspėjimo mechanizmo ataskaitą[5], kurioje nenurodė, kad Čekija yra viena iš valstybių narių, dėl kurios reikės parengti nuodugnią apžvalgą;

(5) 2012 m. kovo 2 d. Europos Vadovų Taryba patvirtino prioritetus, kuriais turi būti užtikrintas finansinis stabilumas, fiskalinis konsolidavimas ir ekonomikos augimo skatinimo veiksmai. Ji pabrėžė, kad reikia vykdyti diferencijuotą, ekonomikos augimą skatinantį fiskalinį konsolidavimą, atkurti įprastas skolinimo ekonomikai sąlygas, skatinti ekonomikos augimą ir konkurencingumą, spręsti nedarbo problemą, šalinti krizės sukeltas socialines pasekmes ir modernizuoti viešąjį administravimą;

(6) 2012 m. balandžio 25 d. Čekija pateikė savo 2012–2015 m. konvergencijos programą, o 2012 m. balandžio 13 d. – savo 2012 m. nacionalinę reformų programą. Siekiant atsižvelgti į abiejų programų sąsają, jos vertintos vienu metu;

(7) remdamasi 2012 m. konvergencijos programos vertinimu pagal Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1466/97, Taryba mano, kad makroekonominis scenarijus, kuriuo grindžiamos programoje pateiktos biudžeto projekcijos, yra tikėtinas. Pagal konvergencijos programą manoma, kad BVP augimas 2012 m. sieks 0,2 %, o 2013 m. – 1,3 %, palyginti su Komisijos 2012 m. pavasario prognozėje numatytais 0 % 2012 m. ir 1,5 % 2013 m. Programoje apibrėžtos biudžeto strategijos tikslas – 2016 m. pasiekti subalansuotą biudžetą. 2013 m. 2,9 % BVP valdžios sektoriaus deficito tikslas atitinka perviršinio deficito ištaisymo terminą, nustatytą 2009 m. gruodžio 2 d. Tarybos rekomendacijose. 0,9 % BVP dydžio vidutinės metinės 2010–2013 m. fiskalinės priemonės, remiantis (perskaičiuotu) struktūriniu biudžeto balansu[6], yra šiek tiek mažesnės už Tarybos rekomenduojamas 1 % BVP priemones. Programoje patvirtinama, kad ankstesnis 1 % BVP deficito vidutinės trukmės laikotarpio biudžeto tikslas, kuris adekvačiai atitinka Stabilumo ir augimo pakto reikalavimus, bus pasiektas 2015 m. Remiantis (perskaičiuotu) struktūriniu balansu, pažanga, siekiant vidutinės trukmės laikotarpio biudžeto tikslo, 2014 m. yra 0,8 %, 2015 m. – 0,7 % BVP, o valdžios sektoriaus išlaidų augimo rodiklis atitinka Stabilumo ir augimo pakto išlaidų kriterijų. Programos biudžeto projekcijos susijusios su kelių rūšių rizika. Šiuo metu Parlamente svarstomas bažnyčioms skirtos finansinės kompensacijos įstatymas įsigaliojimo metais padidintų valdžios sektoriaus deficitą 1,5 % BVP. Apskritai tiek pajamų, tiek išlaidų atveju numatomų konsolidavimo priemonių pobūdis ir mastas susijęs su didele grėsme fiskalinio koregavimo tvarumui pasibaigus programos laikotarpiui. Biudžeto koregavimas kol kas daugiausia priklausė nuo bendrai taikomų sumažinimų, kurie veikia ir augimą skatinančias išlaidas. Planuojama, kad 2013–2015 m. papildomai sutaupytos viešojo administravimo lėšos sudarys beveik 1 % BVP, tačiau programoje pateikta nepakankamai išsami informacija. Galiausiai

---

5 COM(2012) 68 *final*.

6 Pagal ciklą pakoreguotas balansas (atėmus vienkartines ir laikinąsias priemones), Komisijos tarnybų perskaičiuotas remiantis programoje pateikta informacija ir taikant bendrai sutartą metodiką.

dauguma planuojamų pajamų priemonių yra laikino pobūdžio ir jų galiojimas turėtų baigtis 2015 m. Remiantis programa, manoma, kad skolos ir BVP santykis 2013 m. pasieks aukščiausią tašką – 45,1 % BVP ir po to sumažės daugiausia dėl prognozuojamo nuolatinio pirminio balanso gerinimo;

(8) 2011 m. Čekijos valdžios institucijos patvirtino sumažinto PVM tarifo ir akcizo mokesčio tabakui padidinimą; jos taip pat patvirtino darbo apmokestinimą paveiksiančią didelę mokesčių reformą, kuri turėtų įsigalioti 2014 m. 2012 m. balandžio mėn. vyriausybės lygiu susitarta dėl tolesnių mokesčių sistemos pakeitimų. Kai kurie iš jų susiję su aplinkos ir būsto, kurie šiuo metu nepakankamai apmokestinami, mokesčiais. Dėl to, kad nuostatas dėl darbo apmokestinimo siūloma taikyti laikinai, atsirastų papildomų reikalavimų laikymosi sąnaudų, o mokesčių mokėtojams – mažesnis nuspėjamumas. Be to, naujuose pasiūlymuose tik iš dalies bus sprendžiami tokie klausimai, kaip nedidelis veiksmingas savarankiškai dirbančių asmenų apmokestinimas, palyginti su darbuotojais, kuriems palčiai taikomos nustatyto dydžio išmokos ir mokesčių atskaitymas. Galiausiai vyriausybė priėmė kovos su sukčiavimu PVM ir degalų mokesčių srityje priemones ir ėmėsi pirmųjų veiksmų, kad įsteigtų vieną bendrą surinkimo punktą. Vis dėlto mokestinių prievolių vykdymas dar sukelia problemų, o dabartinė mokesčių surinkimo sistema nėra pagrįsta aiškia ir išsamia mokestinių prievolių vykdymo strategija;

(9) Čekijos vyriausybė patvirtino ir iš dalies įgyvendino pensijų sistemos reformą, kurios tikslas – atkurti fiskalinį tvarumą ir padidinti pensijų santaupas. Tačiau, palyginti su ES vidurkiu, prognozuojamas fiskalinis pensijų sistemos disbalansas vis dar yra didelis. Aiškus teisės aktais nustatyto pensinio amžiaus ir tikėtinos gyvenimo trukmės ryšys į reformą įtrauktas nebuvo. Naujos finansuojamos pakopos pajėgumas ateityje prisidėti prie didesnių vidutinių pensijų priklauso nuo sistemoje dalyvaujančių darbuotojų, ypač jaunesnių, proporcijos ir nuo ilgainiui tikėtinos grąžos dydžio. Tačiau priemonės, kuriomis būtų skatinama dalyvauti šioje sistemos pakopoje, nebuvo paskelbtos ir potencialiems kaupiantiesiems reikėtų daugiau gairių. Be to, vyriausybės pasiūlyta nauja ankstyvo išėjimo į pensiją sistema kelia didelę grėsmę reformų, kuriomis siekiama veiksmingai pailginti pensinį amžių ir užtikrinti adekvačias pensijas, patikimumui ir mastui;

(10) bendras nedarbo lygis yra mažesnis už ES vidurkį, tačiau vaikų turinčios moterys ir kitos pažeidžiamos grupės labai stengiasi realizuoti savo galimybes darbo rinkoje. Kad būtų galima anksčiau grįžti iš vaiko priežiūros atostogų ir neprarasti įgūdžių, reikia daugiau galimybių gauti vaikų, ypač iki trejų metų, priežiūros paslaugų. Šiuo atžvilgiu vyriausybė palengvino techninius bendrovių vaikų darželių steigimo reikalavimus ir numato mokesčių paskatas, kad būtų užtikrinta daugiau privačių vaikų priežiūros paslaugų ir taip iš dalies įgyvendina rekomendacijas. Kadangi tik 3 % jaunesnių kaip 3 m. vaikų lanko oficialias vaikų priežiūros įstaigas (palyginti su 24 % ES-27 2009 m.), reikia imtis papildomų priemonių, siekiant padidinti mažamečių vaikų turinčių tėvų dalyvavimą darbo rinkoje;

(11) siekiant pagerinti valstybinės užimtumo tarnybos (VUT) veiklos rezultatus, priimta keletas priemonių. Naujas centrinis darbo biuras prisiėmė atsakomybę už regioninius darbo biurus ir, vykdant platesnio masto socialinių išmokų reformą, atsakomybė už ne socialinio draudimo išmokas iš savivaldybių perduota darbo biurams. Tačiau dėl to padidėjęs darbo krūvis dar labiau apsunkins VUT darbuotojų, kurių skaičius 2011 m. sumažėjo 12 %, padėtį. Siekiant pagerinti įdarbinimo paslaugas, sukurta užimtumo

paslaugų perdavimo privačioms agentūroms sistema. Tačiau atrodo, kad paslaugų mokesčio struktūra nėra adekvati. Reikia papildomų pastangų, siekiant užtikrinti geresnę mokymo, pagalbos ieškantis darbo ir individualiai pritaikytų paslaugų kokybę ir veiksmingumą. Reikia suteikti būtinas priemones ir paskatas. Jeigu intervencinės priemonės ir aktyvinimo programų finansavimas bus susieti su veiklos rezultatais, reikėtų atlikti veiksmingumo vertinimą, kad būtų galima geriau nustatyti tikslus;

(12) dar yra daug sričių, kuriose galima gerinti viešojo administravimo veiksmingumą, nepaisant to, kad kai kuriose srityse, pvz., e. valdžios paslaugų ir įmonėms tenkančios administracinės naštos mažinimo srityse neseniai buvo atlikti patobulinimai. Kalbant apie antikorupcijos strategiją, svarbiausias pasiektas rezultatas – naujojo Viešųjų pirkimų akto priėmimas, jis įsigaliojo 2012 m. balandžio mėn. Vis dėlto, kad šis aktas būtų patikimas ir veiksmingas, labai svarbu jį tinkamai vykdyti ir įgyvendinti. Akcininkų anonimiškumo klausimas dar neišspręstas. Valstybės tarnautojų aktas dar rengiamas, tačiau jį reikia priimti nedelsiant, kad būtų užtikrintas reikiamas administracijos stabilumas. Be to, viešųjų pirkimų pažeidimai ir neoptimalus viešojo administravimo valdymo ir kontrolės sistemų veikimas buvo svarbūs ES fondų lėšų įgyvendinimo problemų šaltiniai;

(13) Čekijos ekonomika turi mobilizuoti veiksnius, kurie padėtų pereiti prie inovacijomis, didesne pridėtine verte ir žmogiškuoju kapitalu grindžiamo ekonomikos augimo, kadangi panašu, jog tolesnės realios konvergencijos, grindžiamos kapitalui imliu augimu, galimybės yra gana ribotos. Šiuo metu svarstoma tretinio išsilavinimo reforma. Nors ji apima dabartinio akreditavimo proceso pertvarkymą, joje nėra pakankamai tiksliai aptartas svarbiausias kokybės vertinimo standartų klausimas ir, turint omenyje tai, kad nėra sistemingo duomenų rinkimo ir analizės, akademinė bendruomenė reformos nepalaiko. Pablogėjus Čekijos moksleivių mokymosi rezultatams, vyriausybė ėmėsi veiksmų, kad užtikrintų minimalius mokymosi rezultatus ir ėmėsi įgyvendinti nacionalinę kompiuterinių testų strategiją. Vis dėlto šios priemonės yra per menkos, kad būtų galima veiksmingai pagerinti privalomojo švietimo sistemos kokybę ir teisingumą;

(14) atsižvelgdama į Europos semestrą, Komisija atliko išsamią Čekijos ekonominės politikos analizę. Ji įvertino konvergencijos programą ir nacionalinę reformų programą. Komisija įvertino ne tik jų svarbą tvariai fiskalinei ir socialinei bei ekonominei Čekijos politikai, bet ir tai, kaip laikomasi ES taisyklių ir gairių, nes ES priemonėmis prisidedant prie būsimų nacionalinių sprendimų būtina stiprinti bendrą Europos Sąjungos ekonomikos valdymą. Jos rekomendacijos pagal Europos semestrą pateiktos 1–6 rekomendacijų punktuose toliau;

(15) atsižvelgdama į šį vertinimą, Taryba išnagrinėjo Čekijos konvergencijos programą ir savo nuomonę[7] visų pirma pateikė 1 rekomendacijoje,

REKOMENDUOJA Čekijai 2012–2013 m. imtis šių veiksmų:

1. Užtikrinti numatytą pažangą, kad būtų laiku ištaisytas perviršinis deficitas. Šiuo tikslu iki galo įgyvendinti 2012 m. biudžetą ir nurodyti konkrečias 2013 m. būtinas ilgalaikes priemones, kad būtų galima įgyvendinti vidutinį metinį struktūrinį koregavimą, nurodytą Tarybos rekomendacijoje pagal perviršinio deficito procedūrą.

[7] Pagal Tarybos reglamento (EB) Nr. 1466/97 9 straipsnio 2 dalį.

Vėliau užtikrinti tinkamus struktūrinio koregavimo veiksmus, kad būtų daroma pakankama pažanga, siekiant įvykdyti vidutinės trukmės laikotarpio tikslą ir laikytis išlaidų kriterijaus. Taip pat vengti bendrai taikomų sumažinimų, užtikrinti augimą skatinančias išlaidas ir sustiprinti pastangas viešųjų išlaidų veiksmingumui gerinti. Išnaudoti galimybes padidinti mokesčius, kurie mažiausiai kenkia augimui. Perkelti darbui tenkančią didelę mokestinę naštą labiau apmokestinant būsto ir aplinkos mokesčiais. Sumažinti darbuotojų ir savarankiškai dirbančių asmenų apmokestinimo tvarkos neatitikimus. Imtis priemonių, siekiant pagerinti mokesčių surinkimą, sumažinti mokesčių slėpimą ir pagerinti mokestinių priemonių vykdymą, be kita ko, įsteigiant vieną bendrą visų mokesčių surinkimo punktą.

2. Daryti tolesnius valstybinės pensijų sistemos pakeitimus, kad būtų užtikrintas jos ilgalaikis tvarumas. Persvarstyti planus, kad būtų sudarytos galimybės anksčiau pasitraukti iš darbo rinkos. Užtikrinti didelio masto jaunų darbuotojų dalyvavimą planuojamoje finansuojamoje sistemoje, siekiant pagerinti pensijų adekvatumą.

3. Imtis papildomų priemonių, siekiant užtikrinti daugiau galimybių gauti prieinamų ir kokybiškų ikimokyklinės vaikų priežiūros paslaugų.

4. Stiprinti viešąsias įdarbinimo tarnybas, gerinant mokymo, pagalbos ieškantis darbo ir individualiai pritaikytų paslaugų, įskaitant užsakomųjų paslaugų, kokybę ir veiksmingumą.

5. Skubiai priimti ir įgyvendinti Valstybės tarnautojų aktą, siekiant užtikrinti stabilų ir veiksmingą viešąjį administravimą ir išvengti pažeidimų. Užtikrinti tinkamą naujojo Viešųjų pirkimų akto įgyvendinimą. Spręsti akcininkų anonimiškumo klausimą. Užtikrinti teisingą ES fondų lėšų įgyvendinimą ir sustiprinti kovą su korupcija.

6. Priimti reikiamus teisės aktus, siekiant sukurti skaidrią ir aiškiai apibrėžtą aukštojo mokslo ir mokslinių tyrimų institucijų kokybės vertinimo sistemą. Užtikrinti, kad finansavimas būtų tvarus ir susietas su kokybės vertinimo rezultatais. Sukurti privalomojo švietimo vertinimo sistemą, kuri skatintų tobulėti.

Priimta Briuselyje

Tarybos vardu
Pirmininkas